

Реченица

Реченица је мисао исказана речима. Важно је да те речи буду **повезане** по одређеним правилима (нпр. **придев** се слаже с **именицом** у роду, броју, падежу, **глагол** с **именицом** у лицу и броју, понекад роду). Једино када су речи повезане, реченица има смисла.

Пр. 1 Једног дана поштар је зазвонио на дрвена врата.

Речи у реченици су повезане предикатом, па се таква реченица назива **предикатска реченица**.

Комуникативна реченица је свака реченица која почије великим словом и завршава се одређеним интерпункцијским знаком. (. ? !)

Предикатска реченица

Предикатска реченица је свака реченица која је изграђена помоћу **глагола у личном глаголском облику**. (Лични глаголски облици које смо ми до сада учили су презент, перфекат, футур први, имперфекат, аорист и плускавамперфекат.)

Пр. 1 Ана је гледала омиљену серију. → 1 предикат = 1 предикатска реченица

Пр. 2 Ана гледа серију, а Марко чита књигу. → 2 предиката = 2 предикатске реченице

Предикатске реченице се деле на: **НЕЗАВИСНЕ** и **ЗАВИСНЕ** (учимо их у 8. разреду).

Ана је купила књигу.

(Независне предикатске реченице **могу** да стоје самостално.)

Ана је купила књигу коју је видела у књижари.

(Зависне предикатске реченице **не могу** да стоје самостално.)

Врсте независних предикатских реченица

У српском језику постоји пет врста независних предикатских реченица:

1. ОБАВЕШТАЈНЕ (изјавне) → Њима се пружа односно преноси информација (порука). Обележавају се тачком у писању, а у говору се спушта глас на крају.

Пр. 1 Милан је отишао на пецање.

Пр. 2 Цело поподне је падао снег.

Њихова комуникативна функција је **обавештење**.

Важно! Обавештајним реченицама се могу исказати осећања и тада може стајати узвичник на крају.

Пр. 3 Волим те!(ово није узвична реченица, иако има узвичник)

Такве обавештајне реченице имају следећу комуникативну функцију: **емотивно обавештење**.

2. УПИТНЕ → Њима се тражи информација. Обележавају се упитником у писању, а у говору се подиже глас.

Пр. 1 Да ли идеш на Тару? (Да.)

Пр. 2 Куда си кренуо? (На Тару.)

опште питање (одговор је да/не)

Њихова комуникативна функција је **питање**.
→ посебно питање (конкретан одг.)

3. ЗАПОВЕДНЕ (императивне) → Саговорник се подстиче (заповешћу, молбом) или му се забрањује да нешто уради. Обележавају се узвичником у писању, а у говору се подиже глас.

Пр. 1 Затвори врата! (заповест)

Пр. 2 Немој да дираш тарту! Да се ниси померио с места! (забрана)

Њихова комуникативна функција је **заповест** или **забрана**.

4. ЖЕЉНЕ → Њима се исказује жеља да се оствари оно што оне значе. Обележавају се узвичником у писању, а у говору се подиже глас.

Пр. 1 Весели били!

Пр. 2 Да положиш испит!

Њихова комуникативна функција је **жеља**.

5. УЗВИЧНЕ → Говорник њима изражава своје емотивне реакције (здивљеност или изненађење). Обележавају се узвичником у писању, а у говору се подиже глас. У узвичним реченицама употребљавају се прилози **што, како**, упитна речца **ли** и узвична речца **ала**.

Пр. 1 Ала је леп овај свет!

Пр. 2 Како си га само погледала!

Пр. 3 Што је био поен!

Пр. 4 Ти ли си то ту?

Њихова комуникативна функција је **емоционална реакција**.

КРАТАК ПРЕГЛЕД

ВРСТА НЕЗАВИСНЕ ПРЕДИКАТСКЕ РЕЧЕНИЦЕ	КОМУНИКАТИВНА ФУНКЦИЈА
1. обавештајна	обавештење/емотивно обавештење
2. упитна	посебно/опште питање
3. заповедна	заповест/забрана
4. жељна	жеља
5. узвична	емоционална реакција

Домаћи задатак: Урадити задатке на 137. и 138. страни у Граматици (*Дар речи*).